

REGÉD.

Pesten vasárnap februar 28^{kán} 1836.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLÉS.

A' viszhang.

(Keleti elbeszélés.)

Előszó.

A' napokban Hal-Rasid keleti regéjeit forgatván, hittem, hogy a' „viszhang“ czimű elbeszélés mind sajátos előadásmódja, mind a' főszemély comikai kijátszatása, 's végre erkölcsi tendenciájánál fogva is, sokakban érdeket fogna maga iránt gerjeszteni. Hozzá fogtam tehát a' darabka fordításához, 's azt ime az olvasó itt veszi. Fontolgatám ugyan eleintén, hogy ennyi sok keserűség, melyből az elbeszélés áll, nem fog-e végre is magyar olvasóink előtt keserűvé lenni; de nyájas olvasóink jó szájizét mindenkor szívenem hordozván gondolám, lélekismeretes leszek, ha illy édesmézés korban egyszer másszor neki egy diót — héjastól együtt nyújtok feltörésre. Az illyesmi csak jó gyomrot csinál, ha annak idejében történik felharpása. Ez a' sors, fájdalom! nem jutta a' jelen elbeszélés hősnének; ő, mint nyájas olvasóim legott látni fogják, egész életében a' dió héjánál tovább soha sem juthatott, 's így a' jobb fogúaknak közgúnytárgyává lett. De lássunk a' dologhoz; mert kis dolognak nagy feneket keríteni éppen olly nevetséges dolog, mint nagy dolgokba kapni kis picziny észszel, vagy országos dolgokat egy echoi lehelettel elfujni akarni. Ki a' tihanyi echóból egy egy Vörösmarty-hexametert akar kicsalni, az ne legyen hasbeszélő. Pesten, télhó 12-kén. 1836.

A' fordító.

A' viszhang.

Első dió.

A' Gangestuli tartomány szép tartomány; hegyek és síkságok, mosolygó rétek és termékeny szántóföldek váltják egymást viruló telkén; térfolyók és szirti patakok hivesítik a' levegőt; az ég nyájas-édes, mint a' szerelemvalló leánykának szép szeme. És a' tarto-

mányban vannak emberek, kik tudják, hogy a' nap melegit, az eső megáztat, a' kővel hajigálni lehet.

Mindezeket Ignác Bramin is megtanulá, 's midőn a' nap felsütött az égre, fa alá feküdt hűselni; az eső ha esett, kalapját mélyebben nyomá fejére, megfordult és nagyobb hortyogott; de eljövén libaőrző társai kigunyolák őt; Ignác Bramin pedig követ vön, 's jól hátba dobá ezt vagy amazt, és kaczagott, 's örült, hogy a' kővel hajigálni lehet.

Volt a' libaőrzők között egy szép leány is, olly szép, mint jó. Fekete zergeszemek, hollóhajak, és egy rózsaszácska még nem valának minden kellemei: ártatlan lelke, tiszta erkölése volt az, mi a' leánykára kettős bájít ömlesztte. És Ignác Bramin a' leánykát megszereté, 's a' leánykától viszonyszerelmet — nem nyere.

És ez lön az első keserű dió, melybe Ignác Bramin harap vala.

Második dió.

Szomorúan ült a' libapásztor egy csipkebokor alatt, szemeit, az álomszokottakat, fájdalmasan behunyá és bújában elaludt.

„Hát így kell-e elaludnod a' szép napot?“ — szólla a' zergeszemű leány, Ignác Bramint álmából felriasztva. — „Te rokon szerelmemért esdekelsz; így kell-e arra magadat érdemesíteni?“

Ignác Bramin kitörle a' renyhe álmot pislogó szemeiből, 's a' leánya hattyúkeze után nyulva esengve kérde: „Szólj bájos teremtmény! mutasd-ki az utat, mellyen szerelmedre érdemes lehetek, 's kész leszek lábaidhoz a' napot is lehozni!“

A' leánya tovább szökkent. — „Igen — mondá gunyolólág — hogy annál hosszabb legyen a' setétség, 's te tovább alhass!“

És a' libapásztor szemei bújában csaknem ismét lehunyának.

„Ha szerelmemre érdemes akarsz lenni — folytatá a' szép leány, 's alakján olly valami innepélyes, olly szent ömlék-el, hogy a' libapásztor három lépésre hátrála, és szemeibe nézni nem mervén, a' fűszálakat olvasá — „ha rokon érzelmekre érdemesülni akarsz, dolgozz és iparkodj! mert tudd-meg, én nem vagyok libapásztor; házam és lakhelyem ama magos bércezen van; tündérliget keríti oldalait; dal és öröm tanyáz fáji között, 's a' virágok, mellyek ott nőnek, örökök és hervadhatlanok. Vigan csörgő patakoeska foly határőrül e' szent berek előtt, mellyből avatlan ajaknak inni tilos; de tedd magad érdemessé, dolgozz és iparkodj; 's ha képes leendsz a' hegyet megmászni, a' forrásból ajkaidnak inni nem lesz tilos: jele, hogy reám érdemes vagy, és tündérházamban örömmel látandlak.“

A' zergeszemű leányka így szól vala, és szava édesebb ömledezésű volt a' folyó méznél, szebb zengzetű, mint a' csattogány dala; 's midőn Ignác Brame nehéz szeméit felpillantá, a' szép leánykát többé nem látá.

Eltűnt előle, mint lenge szél, mint a' hegyi dal utóhangja; 's ez vala a' második keserű dió, melybe a' libapásztor harap vala.

Harmadik dió.

Bámulat és keserűség ül a' libapásztor arcain; karjait kitarja a' légbe tűnő leányka után; majd összeszedi magát, 's utána iramodván ruhájának szegélye után kapkod; de Ignác Brame öröme nem vala teremtvé; a' csipkebokorban megbotlik, és széles-hosszan, a' mint vala, lecsapá magát az istenadta földre, és széles tenyere mozsárdurranással esék a' szikkadt iszapba.

Midőn a' hős nagy bajjal feltápaszkodék, felede a' leány után nézni; de megnézte fekvő helyét, 's látá az iszapba nyomott tenyeret, a' kiterjesztett öt ujat; 's a' leányka szavaira eszméle, és lelkesedésében kezét lábokra szedé és énekle:

„Mit használ lennünk, ha homály burkolja nevünket.“

Kikeríté legott tenyerét az iszaptól, 's fába metszé azt; és az első fűzből sipot készít magának, 's illy fásan indult a' leányka tündérlaka felé.

Ott pedig a' hegytövében leülván, panaszos dalokat kezde énekelni, fülhasító rossz versekben, fás rossz versekben, izetlen rossz versekben; és lelke nagy szegénységében visszaohajtá azon szép kora, melyben így éneklének:

„Már eleget sirt a'

Zivatarban az árva pacsirta.

Tündérlakában a' szép leányka mindezeket hallá; de öröme fakadni a' fás verseken nem tudott; füleit gyapottal dugdosá-be, 's édes apjának nagy főfájásról panaszkodék. A' pamlagra dült, 's addig hallgatá a' keserű-édes éneket, míg unalmában el nem aludt.

A' libapásztor pedig látván, hogy szép zengzetű dalával a' sziklaszívet meg nem indíthatja, nagy bánattal összetöré fűz-sipját, a' fába metszett kezét elhajtá, és esküt tön, nagyot és innepélyeset, hogy a' köszívű leányon boszút álland, hallatlant és nagyot, minőt még libapásztor nem állott.

„El innét el! — kiálta mérgében — messze el, hogy a' köszívűvel egy levegőt ne szíjjak; a' vidék látása kín, a' libák csevegése gyötrelme; én magosabbra születtem!“

„Először szerettem életemben egy leányt; egyetlen egyet szerettem, olly hevesen és igazán! olly kimondhatlan édesen! 's e' kőszívű! érzéseimet fel sem veszi, lángomat gunyolja, verseimet kineveti.“

„És a' minő heves volt szerelmem, olly hideg lesz ezután kebelem; és a' milly édes vala érzelmem, olly keserű leend nagy boszúm.“

Igy panaszkodva Ignác Bramin elbujdosék; átjára nagy földet; átszegé a' nagy Gangest; Himalaja ellenébe telepedék, és a' szirt-orom e chójától vára vigasztalást.

De ez lett a' harmadik keserű dió, mellybe Ignác Bramin harap vala. (*Végzet követ.*)

Három fekete ló.

(Népmonda)

A' sziklahegyek legmagosb fokán álla Szomortav (Szomortau) vára. — Nehány század előtt e' várat Zongor kormányzá, az uralkodó család egykori apródja, de most már a' táj rémitő zsarnoka. Reszketett a' szegény alattvaló, ha elejébe idéztetett; mert jól tudá, hogy érzendi büszke kényének vad dagályait; óvakodott sohajtani a' bilincselte hiv szolgál, mert pozslár forga szüntelen feje fölött; remegve futott előle a' kisebb birtokú nemes szomszéd, 's csak az álnok hízeltök fondor csapatjai tömjénének neki.

Egy nap Zongor magához parancsoltatott egy szegény öreg nap-számost; levelet nyujta kezeibe, Pozsonba a' vár urához viendőt: de csak három órát engede az oda — és szinte annyit a' visszatérésre. — Rettenetes ötlet! három óra egy törődött aggastyánnak olly tova utra, mellyet a' leggyorsabb mén hat óra alatt sem futhatna-meg. De ez vala a' fekete lelkű Zongornak akarata, — 's ha török szakad is, valósulnia kellett.

Az erdő szélén egy mohos cser tövén pihen a' vad kénynek kijelölt áldozatja. Egy pár köny gördül ezüst pillái alól, 's töprenkedve fohászkodik; — jól tudja, hogy vesznie kell, de nem annyira korhadtott éltén, mint beteges 's gyámol nélkül hagyandó nőjén búsul; midőn egy sebesen vágató kocsinak robaja felébreszti őt komor melájából. — Három fekete ló szélként ragadá azt, 's a' kocsinak ostor-durranását menyörgésként viszhangozák a' fülelő sziklák. A' vándor könyörgő szavára megállítá ez lovait, 's az esdeklőt kocsi-jára felvevé; hálát kezde rebegni az öreg, de a' kocsi komolyan elmellőzé a' beszédet; egyet suhintott a' feketék közé, 's ezek, mint

a' rémitő szélvész, melly perczenet alatt tartományokat fut-be, üvöltve ragadák a' könnyű kocsit, míg végre a' város kapuja előtt csendesen megállapodának. — Itt szállamlék-meg először a' kocsis: „mihelyt dolgaid végzeded, azonnal e' helyre térj vissza!“

Álmélkodva ballagott az öreg a' városba. Természet felettinek tetszék ezen utazása; mert dél vala már, midőn hazulról megindult, 's a' nap még most jól magosan álla. — Dolgai végeztével a' csudálatos kocsinál termett.

Szinte azon sebességgel ügetének vissza a' lovak, míg az erdőszélhez értek. — Itt mosolygva szállítá-meg a' kocsis a' leszálló öregget: „te félsz ugy-e? — de ne szorgoskodj: én lovaimat igazgatni jól értem; ők ügetni igen tudnak. — Ma alkonyodóra negyedik társat is kapnak, 's csak akkor hajtok még!“ — Hangosan prüsszögének a' lovak, 's a' kocsis kaczagva tünt-el a' fák között.

Kereszteket hányva magára, 's melljét verve sietett a' paraszt a' várba, Zongor levelére választ hozó. Dermedve hallá ez parancsának teljesültét; meg nem foghatá, mikép valósulhatott az, mit ő lehetlennének tartott. De a' levél, urának saját kézírata, 's a' pecsét bizonyíták azt. — 'S most kérdőre voná a' parasztot. — Hiven elbeszélé ez a' vele történeteket. Zongor minden szóra halaványabb lön, hajai merően borzának felfelé; — egy koromfekete felhő huzódott keresztül a' vár fölött, 's az áldozó nap vértányérja halaványan veté végsugarait a' keskeny goth ablakok kerekded üvegein keresztül Zongor pompás terembe; midőn ez egyszerre, mint villámtól sujtattott, össze rogyott.

A' tágas udvaron rémitően viszhangzott egy ostor durranása, 's patkók csörömpölése: és im' az idegen kocsis négy fekete lóval vágatott keresztül a' felvonó hidon a' setét erdő felé. Borzasztón olvadt egybe a' kocsi zöreje a' baglyok éjféli huhogásaival, 's néhány sápadtan cikázó villám fejezé-be a' rémitő látványt. — Most három versben kondult-meg a' vár nagy harangja, mellynek gyászhangjai átzuhogván az erdők 's völgyek öbleit, szomorú viszhanggal hatották a' felréműlt lakosokat. A' kormányzónak véletlen halálát hirdeté ez; — a' sarcztól megszabadultak hálakönyűk között rebege: „örök világosság fényeskedjék neki.“ De fájdalom! ezt, mint a' tájéki pór nép firól fira szállítja-át, nem nyeré-el; mert minden évnegyed kezdetén hangos hortyogás közt jelent-meg az erdőszélben a' négy fekete ló, 's a' kocsisnak rémitő ostorcsattogásai alatt a' körültájt benyargalá, 's a' mi élő lény elejébe került, letiprá. — De már néhány évtizedtől ritkább kezde lenni e' borzasztó jelenet, 's csak Theobald napját követő estén, a' bosziállás év-idején, hallatszik a' patkók csörömpölése. Illykor tehát a' vidék juhászhajai remegve

terelgetik haza gyapjas nyájokat, hiv kuvaszaik segedelmére támaszkodván, 's a' vig kanászok bodzafuruglája elnémul ezen arcadiai ligetekben; — és az egész táj, melly különben ezer kellennel kínálkodik, illyenkor pusztá, rideg, 's elhagyatott, mint a' sir.

B. V á c z r ó l.

P E S T I V I Z S G Á L Ó .

Gyászhir. — 1) Febr. 23-kán vizkórságban szenderült-el 47-dik évében m. Bolza Antonia grófné, csillagkeresztes dáma, mélt. Batthyáni gróf Batthyáni István, Németújvár örökös urának, hitese. Férjén kívül kesergik elhunytát gyermekei: István, Ferdinand főherczeg huszár ezredében hadnagy, László, Gabriela, és Antonia. — Hült tetemei Pestről Szarvasra (Békes vármegye) vitettek, hol örök nyugalmi helyőkre tétettek.

2) Februar 22-kén tudósorvadásban végzé szép reményekkel biztató életét 18-dik évében ifjú Kesselőköi Majthényi Sándor, néhai m. Majthényi Imre urnak, cs. kir. aranykulcsosnak, egyetlen örököse. Halála mély gyászszal borítá kesergő özvegy anyját mélt. Kiss-Apponyi Bartakovics Maria Anna asszonyt, csillagkeresztes dámát, 's testvérét Adrianát. Hamvadó maradványai Solmárra (Pest vármegye) a' nemzetségi sirboltba vitettek.

Felfedezett csalárdság. Mult hétén a' „fehér hajó“ fogadóba egy tisztességes öltözetű férfi jelent-meg, 's magát néhány óra mulva megérkezendő lengyel gróf előre küldött komornyikjának adván-ki, urasága számára több csinos szobát nyitattott-meg. Egyszersmind azonnal szabót és vargát hívatván saját testén mértéket vététt (minthogy grófját magához hasonló testalkatúnak monda) egy köpönyegre, felruhára, két mellényre, két nadrágra, és két pár csizmára. Mindezeknek pedig azonnal elkészíttetését sürgeté, hogy megjövendő grófja mindjárt használhassa. A' kívánt tárgyak nem sokára megérkeztek, 's a' komornyik az árjegyzékeket átverén elküldé a' mesterembereket olly ígérettel, hogy mihelyt ura megérkezik, azonnal kifizettetnek. A' varga megnyugodva tért haza; de az ügyesebb szabó fejébe szeget ütött a' dolog, 's az udvaron akará megvárni a' gróf érkezését. Fél óra mulva azonban látá, hogy a' komornyik el akar távozni. Megszóllítja, 's őt közelebb vizsgálván, úgy találja, hogy valamennyi parancsolt uj ruhát magán hordozza, sőt a' két pár uj csizmát is a' köpönyeg alatt viszi. Nem használt a' komornyiknak azon bizonyítása, hogy ő ezeket urának elejébe akarja vinni; mert a' hűséges szolga azonnal elfogattatván törvényszék elejébe vitetett.

K Ü L Ö N F É L E .

Felelet 's általános észrevételek Frankenburg Adolf urnak a' mult évi Regélő 83. 84. és 85-dik száma alatt irt: Somogyi képek című munkájára.

Semper ego auditor tantum — nunquamne reponam
Vexatus toties?

M O R A T I U S .

Hát én csak hallgató legyek?
'S a' szóllásban részt ne vegyek
Ennyiszer gunyoltatott.

Megengedjen Frankenburg ur, hogy honom, de leginkább az általam örök-ké imádandó igazság szeretete, engem olly feleletre kötelez, melyet csak annak lehetne elhallgatni, kinek keble mindkettő iránt meg van hűlve, 's érzéketlen; — annak, kinek békétiürését a' zürzavar, hamis iratok, 's fontolatlan előadások, legkevesbbé sem háborítják-fel.

A' somogyvári bucsú iránt a' következőket jegyzem-meg. — Panaszkodik F. ur a' somogyi utak rendetlensége ellen; midőn még Marczali m. városhoz alig közelit, már is szemtelenül ragaszkodik a' homok kocsijának ke-rekeibe; alkalmatlan, ember- 's ló-izzasztó utaknak festi-le ezeket. — F. urnak ezen állításával egy idegen, ki Somogy vidékével csak távulról ismerős (ha F. ur állitványát az országszerte tudva levő politikai földleiratoknak elejbe teszi) elhiszem, meggyőztettnék: — de annak, ki ezt közelebből ismeri, megval-lom, vakmerő állításnak tetszik, Somogynak olly szerencsétlen elhagyattatás-ban léte, hogy még a' szomszéd városkába utazónak szándékát is a' homok-tenger gátolná. — Gombától, kivált az akáczfák között Marczaliig — de ezen-tul is — posta-utaink ellen (kivevén az országutról eltérő némelly mellékö-svényeket) panaszkodni éppen nem lehet: — 's valóban F. ur igen rosz kedvű lehetett, midőn békétiürését egy pár percz homokért, eltudta veszteni. — De inkább a' lovakra vetem a' hibát, nehogy urokat meghántsam: — bizo-nyosan ezek voltak olly gyengék, vagy a' nem régen tett hosszú utban fárad-tak-ki annyira, hogy még a' boronkai döcögős ut is Sahara vándorolhatlan pusztáinak tetszett előttek. — Itt a' bökkenő: — F. ur eltért Niklánál az or-szágutról a' járatlan utra, 's mint vallja, eltévedt! holott Öreglakig egyenes postauton mehetett volna. — Itt megint nem a' sárgák, hanem F. ur hibázott, 's ön magának tulajdonitsa, hogy uri kényének a' zordon ut meg nem felelhetett.

Ne panaszkodikjék tehát Fr. ur; áldja inkább Teremtőjét, ha megyénk há-ladatos fíja lenni kíván, hogy illy remek tájba helyezé őt a' sors keze, melly-ről ama híres Berzsenyink is, kit Fr. ur niklai születésnek lenni hibásan állit, remekül ir, midőn gr. Festetics keszthelyi hajókázását festegeti a' dolog valódi alakjában. — Igaz ugyan, hogy minden tájnak, minden megyének vannak bal oldalai, 's én még Fr. urnál jobban ohajtanám, hogy az angol vasutak hazánk-ba hozatra szerte divatoznának. — De hajh! messze vagyunk még e' czéltől! mellékes hiányokért pedig egy egész megyét gunyolni, melly több jeleit adá előhaladási iparának — egy szülő földet nevetség tárgyává tenni — nyuljon szí-véhez, 's vallja-meg: háladatos kebel szüleménye-e? Ohajtottam volna tehát Fr. urnak dicséretes tiszta magyarságát 's költészi fellengzős képzeit egy érdekesb tárgyban zengedezve hallani. (*Végzet köv.*)

Okos feltalálás. H. ur, ki a' kenti grófság egyik kis falujában béke-bírói hivatalt viselt, a' lakosok perlekedései és örökös panasztételei által mód nélkül és szüntelen háborgattatott: de végre észrevevé az éles elméjű bíró, hogy a' lakosok mind ezt legnagyobbára csupa pervágyból 's vitakedvelésből teszik. Feltette tehát magában, hogy a' nyugtalan fejűeket majd helyre hozza. Ezután valahányszor vádfelek jelentek-meg nála, mindig elutasítá őket, azon biztatás-sal, hogy majd, ha foglalatosságai engedik, hivatni fogja őket. Így megvárta, míg valamelly igen heves záporosó nem következék-be. Ekkor a' perlekedő felekért elküldött. Ha megjelentek, az ajtóküszöbnél fogadá őket, parancsol-ván, hogy ügyeiket körülményesen és pontosan adják elő, míg azalatt mindig fűdetlen fűvel állottak előtte az esőben. — Az eszköz használt, 's nem sokára a' faluban igen békeszerető emberek laktak.

Tenger alatti maradhatás. Giordano Lőrincz, calabriai születés Fiumarából, bizonyítja, hogy hosszas vizsgálosok után módját találta a' tenger fenekén 6 óráig maradhatni, 's azon mintegy mértföldnyit haladni a' nélkül, hogy átázzék. Ajálja is magát a' próbának tulajdon költségein megtevésére, mi-helyt találmányára kizáró szabadalmat kap, 's ha mind annak, mit a' tenger fenekén találánd, harmad részét nyerendi. Alig szükséges megmutatni, mily nagy hasznú lehet ezen feltalálás.

Serfogyasztás. Londonban a' statisticának egyik professora kiszámítá, hogy Holbron kocsmájában egy hónap alatt annyi sert isznak-meg, mennyivel 74 ágyús lineahajót lehetne feuekről emelni.

Földalatti város Délamerikában. Nehány évvel ez előtt Dél-amerikában egy néger várost fedeztek-fel, melynek házai egyről egyig föld alatt vannak, 's a' forró napszakban igen kellemes hűvesítést nyújtanak.

E M L É K M O N D Á S.

Csalfa külszin.

Nem mind arany, mit fényleni lát szemünk,
Gyakran vakítón fénylik az ópohár,
A' rézkehely, gomb, 's érczedények,
Mint arany, olly ragyogók lehetnek.

Rózsám vigyázz; külszinre ne nézz! gyakort
Mézes szavak közt környez az elfajult,
Hizelgve görnyed 's mász előtted,
'S lépre vezetni ohajt madárként.

MISKOLCZY ISTVÁN.

Sziveknek és kártyáknak nagy hasonlatosságuk van. Kivülről tekintve mind tiszta és sima; ha csak már gyakran nem játszottak velek. — De kinek szabad előbb megnézni, míg elosztva vannak? — Igy némelly ember nagy várakozásokkal ül-le, 's midőn jól megtekinti, félénken kiáltja: „nem játszom!”

KOTZEBUE után S. KAROLINA.

Betűrejtvény.

- 1) T-vel mit téssen? Vidámság hű jele lészen;
R-rel szoknyáján hordja a' fürge leány.
L-lel érczkütelék, a' gonosz lábára ha verték;
S-sel földhalom az, melyből a' harczi nyilaz.

VÖRÖS P. Váczról.

- 2) B-vel munkaság jutalma,
D-vel őszkor létezhet,
Gy-vel ritkaság fogalma.
T-vel közt is jelenthet.
- M-mel teszi a' földmérő,
K-val leánykezet kérő,
V-vel élted csermelye
É-vel annak lakhelye.

MUKI Váczról.

Előbbi rejtvény: borsó.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.